

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 21/22

Klarebergsskolan F-3 RP

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Kort analys av fjolårets åtgärder.....	6
3	Undersöka och kartlägga.....	7
4	Främjande - målinriktat arbete med identifierade friskfaktorer.....	10
5	Förebyggande - målinriktat arbete med identifierade riskfaktorer.....	15
6	Om kränkning sker - skyldighet att anmäla kränkande behandling.....	19
7	Uppföljning av planens främjande - och förebyggande åtgärder.....	21
8	Utvärdering av arbetsprocessen.....	23
9	Bilaga 1 Aktuella lagar.....	24
10	Bilaga 2 De sju diskrimineringsgrunderna.....	25
11	Bilaga 3 Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.....	27
12	Bilaga 4 Nationella minoriteter.....	29

1 Inledning

Anvisning

Planen mot diskriminering och kränkande behandling är klar när ni skrivit *rubrik 1-6*. Därefter kan den exporteras till en Word- eller Pdf fil. Observera att eventuella bilagor ni lagt till inte kommer med i exporteringen, utan får läggas till manuellt.

Rubrik 7 Uppföljning av planens främjande-och förebyggande åtgärder dokumenteras löpande i Stratsys under det året som planen är gällande. *Rubrik 8 Utvärdering av arbetsprocessen* görs strax innan planen slutar gälla och ny plan ska upprättas.

Rektorer fattar beslut om planen mot diskriminering och kränkande behandling på delegation från grundskolenämnden och alla delegationsbeslut ska anmälas till nämnden. Detta görs inom en månad efter att planen upprättats (se rektors årshjul november).

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling har sin utgångspunkt i skolans uppdrag.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhälle vilar på. Ingen elev ska diskrimineras, trakasseras eller kränkas. Skolors arbete mot diskriminering och kränkande behandling regleras i diskrimineringslagen och i 6 kap. skollagen. Varje skolform och fritidshemmet har en läroplan som anger utbildningens värdegrund och uppdrag. Samt anger mål och inriktning för utbildningen.

I Göteborgs Stads grundskolor gäller nolltolerans mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Alla elever ska garanteras en god utbildning i en trygg miljö. Göteborgs Stad har ett flertal program, planer och handlingsplaner som stödjer våra skolor med att säkerställa icke-diskriminering och icke-kränkning av våra elever. Gemensamt för detta är att de integreras i skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag som är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. [Göteborgs stads hemsida för mänskliga rättigheter](#)

Enligt diskrimineringslagen (2008:567) har varje skola skyldighet att ta fram aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier, och enligt skollagen (2010:800) ska varje skola årligen upprätta en plan mot kränkande behandling. Skolor är därmed skyldiga att bedriva ett systematiskt förebyggande och främjande arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter och för att motverka diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

Skolans arbete med förebyggande och främjande åtgärder ska utgå från:

- **Undersök** om det finns risker för diskriminering eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter verksamheten.
- **Analysera** orsaker till upptäckta risker och hinder
- **Vidta** de förebyggande och främjande **åtgärder** som behövs.
- **Följ upp** och utvärdera arbetet.

Skolans förhållningssätt och vision

Anvisning

Likabehandlingsarbetet och skolans värdegrund ska utgå från skollagen, läroplanen Lgr11 samt Lsär11 och diskrimineringslagen. I det följande beskriver ni de normer och värden som ska känneteckna skolans vardag. Texten ni skriver här definierar ert förhållningssätt och vision.

Delaktighet och ansvar

Beskriv hur elever, personal och vårdnadshavare är delaktiga i framtagandet av planens innehåll. I vilka delar (undersöka, analysera, åtgärda och följa upp) är de delaktiga?

Planen gäller ett år och skriv det **datum då planen beslutas av rektor**.

Ex 2022-01-07-2023-01-07.

Vår skola	Klarebergsskolan utvecklar mig varje dag
Så här vill vi att vår värdegrund ska genomsyra den dagliga verksamheten:	Alla elever ska lämna Klarebergsskolan med självkänsla och stolthet över sina prestationer, såväl socialt som kunskapsmässigt.
Delaktighet och ansvar	
Skol- och verksamhetsformer som omfattas av planen (förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem):	förskoleklass, grundskola och fritidshem
Ansvarig för planen:	Carina Bylin, Anna Ernehult Ivarsson
Planen gäller för perioden:	220101-221331
Elevernas delaktighet:	Eleverna gör trivselenkätensom ligger till grund för

	förbättringsområdena i kommande års insatser. Tankar och upplevelser fångas upp i skolans elevråd.
Personalens delaktighet:	Personal planerar och utvärdera tidigare insatser och ger förslag på kommande insatser.
Vårdnadshavarnas delaktighet:	Kontinuerlig kommunikation och samverkan med vårdnadshavare under året.

2 Kort analys av fjolårets åtgärder

Anvisning

Här skriver ni in en kort sammanfattning av det som framkommit i analysen av fjolårets åtgärder.

TTH-arbetet behöver utvecklas för att få bättre genomslagskraft. Förslagsvis genom att ha tydliga årshjul med mer temadagar. TTH behöver fortsätta lyfta diskussion om ett normmedvetet förhållningssätt gentemot barnen utifrån trygghetsskapande. Även uppmana till att tänka normmedvetet vid val av litteratur eller skolmaterial.

Arbetet med kränkingsanmälningar behöver utvecklas, pedagoger behöver få bättre kunskap kring vad som är kränkningar enligt skollagen och motiveras till att se och arbeta mer med subtila kränkningar än det som yttrar sig i fysiska konflikter. Mycket av det som anmälts har varit konflikter som blivit av fysisk karaktär och främst bland de elever som har dålig impuls kontroll ofta pga funktionsvariationer. Det behöver också utvecklas hur ärenden utreds, följs upp och avslutas. Rutinen finns men det verkar vara svårt att efterleva den.

Fortsätta med rastaktiviteter och rastvaktande, trygghetsvandringar och diskussion i arbetslagen för att finna hotspots där konflikter uppstår på skolgården.

Fortsätta arbetet med trygghetsskapande åtgärder inom spåren.

Fortsätta arbetet för en hög skolnärvaro.

3 Undersöka och kartlägga

Anvisning

Som grund för det förebyggande arbetet ska den egna verksamheten undersökas. Skolan behöver därför genomföra kartläggningar med hjälp av olika metoder för att upptäcka eventuella risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkningar eller andra hinder för elevers lika rättigheter och möjligheter. Det kan vara både reella, faktiska hinder eller hinder i form av attityder, normer och strukturer på skolan.

För att upptäcka risker, särskilt för diskriminering, kan man också analysera om skolans rutiner, arbetssätt, regler och praxis kan utgöra hinder för allas lika rättigheter och möjligheter. Även personalgruppens samarbete, normer, jargong och kompetens kan behöva undersökas.

Analysera orsakerna till de risker och hinder som ni har upptäckt i undersökningen utifrån diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Elever och personal ska vara delaktiga i analysfasen. Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling finns i bilaga 2 och 3.

Om planen avser flera verksamheter, såsom fritidshem, förskoleklass, grundskola eller grundsärskola, är det viktigt att alla kartläggningar synliggörs här.

Elever och personal ska vara delaktiga i arbetet med att kartlägga och undersöka.

- Har eleverna förslag på kartläggningsmetoder?
- Är eleverna med i analysen av kartläggningsresultatet?
- Ges eleverna möjlighet att komma med förslag på åtgärder?

Som grund för det förebyggande arbetet ska den egna verksamheten undersökas. Skolan behöver därför genomföra kartläggningar med hjälp av olika metoder för att upptäcka eventuella risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkningar eller andra hinder för elevers lika rättigheter och möjligheter.

Kartläggningsmetoder

Anvisning

Här beskriver ni vilka kartläggningsmetoder som använts.

Exempel på kartläggningsmetoder.

- Sammanställning av anmälda kränkningshändelser
- Enkäter
- Dialog med elever exempelvis på elevråd/klassråd eller med elevskyddsombud.

- Kollegiala diskussioner, arbetsplatsträffar, verksamhetsmöten eller elevhälsomöten
- Observationer som vuxna gjort på skolan
- Trygghetsvandringar
- Information från vårdnadshavare som framkommit vid exempelvis utvecklingssamtal eller möte med vårdnadshavare
- Närvarostatistik
- Hälsosamtal med skolsköterska

Har eleverna förslag på kartläggningsmetoder?

- * Anmälda kränkningshändelser
- * Trivselenkäter 1-3 samt fsk
- * Dialog med elever på elevråd
- * Kollegiala diskussioner i arbetslagen där personal utvärderar föregående års insatser samt ger förslag på kommande insatser
- * Dialog med representanter i EHT samt TTH

Resultat och analys av kartläggning

Anvisning

Här beskriver ni de risker som framkommit i kartläggningens resultat och gör en analys. Elever och personal ska vara delaktiga i analysfasen. Är eleverna med i analysen av kartläggningsresultatet?

Exempel på analys av respektive kartläggningsmetod.

Analys kränkningar: De flesta kränkningar sker framför allt i de högre årskurserna. Flest verbala kränkningar, men även inslag av våld. Det är övervägande pojkar. Elevrådets analys är att det är en jargong bland eleverna med dåligt språk.

Trygghetsvandring: Åk sex har gjort en undersökning av skolgården och sett att rastvärdarna inte har lika stor koll vid bommarna och andra skrymslen och vrår. Toaletterna känner man sig inte trygg genom att man kan trixa med låset och öppna utifrån.

Elevrådet/klassråd: Här har de identifierat platser som t ex fotbollsplanen och kapprummen som upplevs som rörig och jobbig. På fotbollsplanen uppstår det bråk. Otryggt i omklädningsrummen, för att dörren till omklädningsrummet går att öppna och du ser rätt in. På internet kan det förekomma kränkningar både i spel och sociala medier.

Lärarkonferenser: En risk är att personalen på skolan inte bemöter barnen utifrån samma förhållningssätt som vi gemensamt kommit fram till på skolan. En risk till är att vi inte sätter gränser likvärdigt.

Tänk på att ge eleverna återkoppling på de kartläggningar som de har varit delaktiga i

och tydliggör vilka åtgärder som kommer göras.

Resultat från exempelvis trygghetsenkät eller kränkingsanmälningar kan laddas upp som en bilaga sist i planen.

Analys av anmälda kränkingshändelser visar på att de flesta händelser som är rapporterade är när någon elev ofta med låg impuls kontroll ibland på grund av funktionsvariationer har gett sig på andra elever rent fysiskt. En del ärenden är inte avslutade eller färdigdokumenterade när terminen närmar sig slutet. Skolans rutiner för dokumentation av kränkingsärenden behöver följas mer noggrant och skolans personal behöver få information om vad som är kränkningar enligt skollagens mening och fokusera mer på subtila kränkningar. Personalen behöver ha ett normmedvetet förhållningssätt för att minska den typen av kränkningar som en tydlig jargong innebär. Både i skolmaterial och bemötande av elever.

Trivselenkäten skickades ut med aningen för kort tidsintervall för att alla skulle hinna besvara den med stöd av lärare. Det är 184 svarande av ca 300 elever i åk 1-3. Elever i förskoleklass svarade på en förenklad enkät i pappersform.

Analys av trivselenkäterna visar på att de flesta trivs i sin klass alltid eller oftast, hela 93% men det var ca 7 % som svarat att de trivs ibland eller aldrig. I fritext svarar barnen att det är en del bråk, att man leker ensam på rasten eller att det är en del skrik.

ca 70% av eleverna svarar att de oftast eller alltid upplever studiero i klasrummet. ca 30 % svarar ibland eller aldrig, det är en förbättring gentemot förra årets enkät. I fritextsvaren framgår att det är pratigt eller att ljudvolymen upplevs som högljudd.

Eleverna svarar att de planerade rastaktiviteterna är uppskattade och skapar trygghet och sammanhang på rasterna.

Elevrådet har varit vilande under året på grund av covid-restriktioner kring att blanda elevgrupper. Dialog med eleverna har förts spårvis av de pedagoger som har eleverna i vardagen.

TTH-arbetet har varit haltande under den andra delen av året pga sent personalbyte, olycklig mötestid och mycket sjukdomsbortfall.

4 Främjande - målinriktat arbete med identifierade friskfaktorer

Anvisning

Syftet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Det främjande arbetet pågår löpande och utan att något särskilt har hänt. Det visar sig både i det som görs och sägs och i det som inte görs och inte sägs.

Främjande åtgärder behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten. Frågor som bemötande, normer, värden och respekt för de mänskliga rättigheterna ingår i det främjande arbetet.

Syftet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Det främjande arbetet pågår löpande och utan att något särskilt har hänt.

Främjande åtgärder

Anvisning

Exempel på friskfaktorer:

- Mentorssamtal, utvecklingssamtal och hälsosamtal
- Samsyn kring vuxnas roll på raster, rastaktiviteter
- Rutiner för övergångar
- Årliga gemenskapsstärkande aktiviteter för skolan
- Kännedom om planen mot diskriminering och kränkande behandling
- Gemensamt förhållningssätt och gemensam lektionsstruktur
- Delaktighet och inflytande

Friskfaktor	Mentorssamtal och utvecklingssamtal			
Mål	Synliggöra elevers kunskaper och trivsel/mående			
Skol/verksamhetsform	Koppling till diskrimineringsgrund			
Grundskola				
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
utvecklingssamtal	mentor	i början av varje termin	Hålla i samtalet	Vid varje utvecklingssamtal. Dokumentation i IUP på <u>Hjt</u> .
mentorssamtal	mentor	vid behov	Skriva i mentorsboken	I början av varje termin och efter varje lov samt vid behov.

Elevers delaktighet i det främjande arbetet är viktigt och behöver förtydligas i planen. Använd eleverna vid framtagande och uppföljning av åtgärderna exempelvis genom klassråd och elevråd.

Friskfaktor	kännedom om skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling samt kunskap om de sju diskrimineringsgrunderna			
Mål	Att alla utifrån sin roll har kännedom om planen			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevs delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
TTH representanter förankrar och utbildar personalen i arbetslaget	Shv och kurator tillsammans med TTH	början vt 22	Skall sedan ta del av innehållet	vt-22, TTH möte
Rektor och bitr, rektor förankrat och utbildar skolråd och elevråd	rektor, bitr, rektor	början av - vt 22	Skall sedan ta del av innehållet	
personalen i arbetslaget förankrar och utbildarelevna	All pedagogisk personal	vt-22	Eleverna tar del av planen	vt-22
Planen går igenom på ett APT	Kurator	vt-22		Apt under vt -22
Friskfaktor	Eleverna känner till sina lagstadgade rättigheter			
Mål	Att eleverna ska få kännedom om samt en fördjupad förståelse av sina lagstadgade rättigheter som är definierade i Barnkonventionen			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevs delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Barnrättsveckan	TTH, pedagoger	Årligen på ht.	Deltar i arbetet	utvärdering sker under ht22
Friskfaktor	En jämlik skola			
Mål	Att all personal genom ett medvetet förhållningssätt och ökad kunskap, ger eleverna möjlighet och förutsättningar att utvecklas optimalt			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevs delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
inventering i arbetslagen kring hur man arbetar med jämlikhet	TTH, All personal	ht-22		Arbetslagstid samt APT senare under terminen

inventering av material och läromedel utifrån ett jämställdhetsperspektiv	TTH, all personal	ht-22	prata med elever om hur de själva ser på material och innehåll utifrån jämställdhet med fokus på ex. kön och genus	Arbetslagstid samt APT senare under terminen
Genomgång av resultat från kränkingsanmälningar samt trygghetsenkäter med fokus på kön och norm	Kurator	vt-22		under Apt
Friskfaktor	Trygg och aktiv skolgård			
Mål	Att alla elever ska vara trygga på skolgården samt att det finns aktiviteter som stimulerar eleverna			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Rastaktiviteter	Fritidslärare	löpande	Tas upp under elevråd, i den årliga trivselenkäten där eleverna får utvärdera, vilket går tillbaka till lärarna i fritidshemmen	Kontinuerligt och i slutet av terminen
Friskfaktor	Salutogent förhållningssätt			
Mål	skolan skall arbeta förebyggande och främjande			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
EHM (elevhälsomöte)	Bitr, rektorer	löpande	elevperspektiv	Följs upp via ett spindeldokument samt utvärdering vid slutet av varje termin
Friskfaktor	Systematiskt trygghets- och hälsoarbete			

Mål	Främja tryggheten, hälsan för eleverna på skolan			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Team trygghet hälsa ska bidra med ett systematiskt trygghets- och hälsoarbete	TTH	löpande enligt TTHs årshjul	Mål att brygga över till elevrådet från TTH	i slutet av varje termin
Friskfaktor	Medvetenhet och kunskap om fysiska och psykisk hälsa			
Mål	skolan skall uppmuntra till god hälsa hos elever och skapa en medvetenhet hos eleverna om hälsans vikt för lärandet.			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Hälsoveckan	TTH, all personal	En vecka under vt	Deltar i alla aktiviteter	utvärderas och följs upp av TTH efter veckan
Friskfaktor				
Mål				
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev och/eller personalforum) följs åtgärden upp
Friskfaktor				
Mål				
Skol-/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i	När och i vilka forum (elev och/eller

			åtgärden	personalforum) följs åtgärden upp
Friskfaktor				
Mål				
Skol-/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevs delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/eller personalforum) följs åtgärden upp

5 Förebyggande - målinriktat arbete med identifierade riskfaktorer

Anvisning

Det förebyggande arbetet utgår från de risker, hinder och konkreta problem som skolan har upptäckt i sin undersökning/kartläggning under året. Se rubrik 3 *Undersök och kartlägg*. Syftet med det förebyggande arbetet är att diskriminering, trakasserier och kränkningar inte ska förekomma i skolan. Det förebyggande arbetet ska anpassas till elevernas ålder och till den aktuella verksamheten.

Elevers delaktighet i det förebyggande arbetet är viktigt och behöver förtydligas i planen.

Använd den analys som elever och personal gjort under kartläggningen och låt elever och personal ge förslag på åtgärder.

Uppföljning av åtgärderna kan exempelvis ske genom klassråd, elevråd och personalmöten.

Skolans förebyggande arbete handlar om att avvärja och åtgärda de risker man identifierat i verksamheten kring:

- diskriminering
- trakasserier
- sexuella trakasserier
- kränkande behandling
- hinder för lika rättigheter och möjligheter

Detta görs efter vad som kommit fram i resultat och analys av kartläggningen som genomförts.

Förebyggande åtgärder

Anvisning

Exempel på risker:

- Otrygga raster
- Bristande studiero
- Eleverna upplever inte att skolan arbetar aktivt med att åtgärda kränkningar
- Ont om personal runt lunch
- Förflyttningar mellan klassrum och matsal
- Ökat antal anmälda kränkningar kopplat till sociala medier

Identifierad risk	Det förekommer kränkningar och våld mellan elever vid förflyttning mellan klassrum och matsal			
Mål	Att alla elever ska känna sig trygga vid förflyttning mellan klassrum och matsal			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Grundskola, Förskoleklass, Fritidshem			Funktionsnedsättning	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Organiserar förflyttningen så att det alltid är en personal med vid förflyttningen	Rektor Lärare	Varje dag		Elever: klassråd och elevråd, januari, mars, juni Personal: APT januari, mars, juni
Fasta platser i ledet	Lärare	Varje dag	Att de ställer sig på sin plats	Elever: klassråd och elevråd, januari, mars, juni Personal: APT januari, mars, juni
Arbeta med eleverna kring konflikthantering bland annat använda forumspel	Lärare Kurator	Under november vid flera tillfällen <u>varje vecka</u>	Att de är med och tar fram idéer kring situationer i forumspelen. Att de är med i diskussioner kring vad man kan göra för att bli bättre på att hantera konflikter	Elever: december intervjuer med ett urval av elever, ansvarig kurator. Elever: klassråd och elevråd, januari, mars, juni Personal: APT januari, mars, juni

Identifierad risk	Otrygghet på toaletterna			
Mål	Alla elever ska känna sig trygga att gå på toaletterna i skolan			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Grundsk/f-hem/f-klass				
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Fortsatt fokus på "toalettvett". Bildstöd på toaletterna etc	Pedagoger	löpande 2022	Trivselenkät	Löpande, uppföljning arbetslagen
Identifierad risk	Låg arbetsro			
Mål	Eleverna ska känna högre arbetsro			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	

Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Möjlighet till handledning från EHT	All personal	Löpande under året		Löpande
Fortsatt arbete med tillgänglig lärmiljö. Ex. skapa gemensamma rutiner hos alla pedagoger. Organisera klassrummet strategiskt. använda grupprummen strategiskt.	Pedagoger	Löpande under året	Arbetar tillsammans med eleverna	EHM, i arbetslagen i slutet av läsåret
Klarebergsskolans F-3 ledstjärnor	All personal, elever	Löpande under året	Arbetar tillsammans med eleverna	Slutet av läsåret
Identifierad risk	Otryggt på idrotten och i omklädningsrummen			
Mål	Alla barn ska känna sig trygga att gå till all personal på skolan för att få hjälp.			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Grundsk/f-hem/f-klass				
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Vidare kartläggning för att ta reda på mer om vad det är som gör att det upplevs som otryggt	TTH	VT22	Delta i kartläggning, lyfta i elevråd	TTH samt arbetslagträffar
Identifierad risk	Otrygghet ute på skolgården			
Mål	Att öka tryggheten för eleverna under raster			
Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevers delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp
Identifiera risker genom "trygghetsvandring"	Pedagogisk personal	vt/ht 22	Är med på trygghetsvandring i mindre grupper där de får identifiera otrygga platser	APT löpande under året
Identifierad risk				
Mål				

Skol/verksamhetsform			Koppling till diskrimineringsgrund	
Åtgärder	Ansvarig	När genomförs åtgärden	Elevs delaktighet i åtgärden	När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp

6 Om kränkning sker - skyldighet att anmäla kränkande behandling

Skyldighet att anmäla kränkande behandling enligt skollagen 2010:800 kap 6.

Anmälan

När personal får kännedom om att en elev har eller upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska händelsen anmälas till rektorn. Personal ska även anmäla till rektorn vid kännedom om en händelse som är uppenbart kränkande. Detta gäller både om eleven upplever sig utsatt av elev eller vuxen.

Rektorn ska så fort som möjligt anmäla detta till huvudman.

Händelsen ska utredas innan personal eller rektor bedömer ifall händelsen är kränkande eller inte.

Utredning

Utredningen ska ske så fort som möjligt efter att anmälan är gjord. Alla som är inblandade i händelsen ska omfattas av utredningen. Hur omfattande utredningen ska vara beror på vad som har hänt.

Syftet med utredningen är att få tillräcklig information för att kunna bedöma om händelsen har varit kränkande behandling enligt skollagen och för att kunna vidta de åtgärder som behövs för att kränkande behandling ska upphöra.

Om utredningen kommer fram till att händelsen inte har varit kränkande behandling i skollagens mening avslutas ärendet.

Om skolan får flera signaler om att en elev är utsatt för kränkande behandling ska skolan utreda utifrån ett helhetsgrepp istället för att se varje händelse som separat.

Åtgärder

Om utredningen kommer fram till att eleven har utsatts för kränkande behandling i skollagens mening ska åtgärder vidtas till dess att kränkande behandling har upphört.

Uppföljning

Ärendet ska följas upp tills kränkande behandling har upphört. Om kränkande behandling inte har upphört ska befintliga eller nya åtgärder vidtas och följas upp.

Avslut

När kränkande behandling har upphört avslutas ärendet.

Digitalt system för hantering av upplevd kränkande behandling

Alla steg från anmälan till avslut hanteras i Göteborgs Stads digitala system för hantering av upplevd kränkande behandling. <https://goteborg.digitalfox.se/Login.aspx>

Huvudmannens uppföljning av kränkande behandling

Grundskoleförvaltningen sammanställer de anmälningar som kommit in från rektorer till huvudman. Sammanställningen behandlas i grundskolenämndens individutskott. Individutskottet använder sammanställningarna som underlag för eventuella åtgärder på huvudmannanivå.

Skolans rutiner

Anvisning

Varje skola ska ha egna rutiner som klargör hur verksamheten ska agera om

trakasserier och kränkande behandling upplevs eller har inträffat. Rutinerna ska ange vem den som upplever sig trakasserad/kränkt ska vända sig till på skolan och vem som ansvarar för att händelsen utreds.

Det bör också framgå hur kommunikationen sker med berörda elever och vårdnadshavare.

7 Uppföljning av planens främjande - och förebyggande åtgärder

Anvisning

Skolan ska kontinuerligt dokumentera och följa upp sitt arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Stödfrågor för uppföljning av åtgärder

Resultat av åtgärden/insatsen

NÄR har uppföljningar skett? • I vilka FORUM har resultaten diskuterats? Elever och personal

Är vi på väg åt rätt håll med den specifika åtgärden kopplat till MÅLET?

VAD behöver utvecklas vidare till nästa gång?

Skolan ska kontinuerligt dokumentera och följa upp sitt arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Uppföljning

Anvisning

Här dokumenteras uppföljningen av era främjande och förebyggande åtgärder löpande.

Kopiera skolans åtgärder som ni skrivit i kapitel 4 och 5.

Främjande åtgärder	Resultat av åtgärden	Analys av resultatet. Vad behöver vi arbeta vidare med?
Förebyggande åtgärder	Resultat av åtgärden	Analys av resultatet. Vad behöver vi arbeta vidare med?

Slutsatser att ta med i kommande års plan

Anvisning

Enligt Skolagen kap 6 § 8 ska en redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts och tas med i efterföljande års plan.

Här görs en kort sammanfattning av de slutsatser ni dragit utifrån analysen av de åtgärder som genomförts under året. Denna text utgör underlag för kommande års plan.

8 Utvärdering av arbetsprocessen

Anvisning

Här bedömer ni hur arbetsprocesserna har fungerat.

- Grön = Valfungerande
- Gul = Delvis fungerande
- Röd = Ej fungerande

Bedömning hur arbetsprocessen har fungerat

- Grön = Valfungerande
- Gul = Delvis fungerande
- Röd = Ej fungerande

Bedömning av arbetsprocessen

Utvärdering av de olika faserna i arbetet	Skolans bedömning
Undersöka och kartlägga	
Analysera	
Åtgärda	
Följa upp	
Utvärdera	

Slutsatser att ta med i kommande års plan

Anvisning

Beskriv kort vad ni behöver bibehålla respektive utveckla i arbetsprocessen inför nästa års plan.

9 Bilaga 1 Aktuella lagar

Diskrimineringslag (2008:567)

Enligt diskrimineringslag ska varje skola ha aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan ska dokumentera sitt arbete med aktiva åtgärder genom att systematiskt undersöka, analysera, åtgärda och följa upp skolans arbete. Dessa aktiva åtgärder ska dokumenteras löpande genom hela året. Skolan ska även dokumentera hur samverkan med elever, personal och vårdnadshavare har skett.

Skollag (2010:800)

Enligt skollag ska varje skola årligen upprätta en plan mot kränkande behandling av elever. Planen ska redogöra hur skolan arbetar förebyggande och förhindrade så att ingen elev kränks. Planen ska även innehålla en redogörelse för åtgärder från det föregående året och för det kommande året (6 kap 8 §).

Skollagens olika kapitel som behandlar värdegrund, elevhälsa, systematiskt kvalitetsarbete, inflytande, trygghet och studiero är också relevant lagstiftning i arbetet att motverka diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

FN:s konvention om barns rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) sätter barnets perspektiv i fokus. Den tar bland annat upp barnets rätt till inflytande utifrån mognad och om barns rätt att få göra sin röst hörd i frågor som berör barnet. Dessa rättigheter är utgångspunkten i skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag.

10 Bilaga 2 De sju diskrimineringsgrunderna

Diskriminering äger rum när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. De sju diskrimineringsgrunderna är:

- Funktionsnedsättning
- Ålder
- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Sexuell läggning
- Etnicitet
- Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning. Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en människas funktionsförmåga. De kan bero på skador eller sjukdomar, som fanns vid födseln, har uppstått senare eller förväntas uppstå. Funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel och synskador med mera. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse, du är lika skyddad av lagen även om du har en mindre omfattande funktionsnedsättning.

Ålder. Med ålder menas uppnådd levnadslängd. Skydd mot åldersdiskriminering omfattar alla och gäller alltså även i skolan. En person kan bli diskriminerad eller trakasserad för att hen behandlas utifrån sin ålder istället för utifrån sin person eller kompetens. Grunden för åldersdiskriminering är allmänna föreställningar om hur unga respektive äldre är, vad de klarar av och vilka drivkrafter de har.

Kön. Med kön avses de juridiska könen kvinna eller man. Könsdiskriminering handlar om att kvinnor och män inte behandlas som individer. Villkoren styrs i stället av föreställningar om hur de förväntas vara och uppträda utifrån sin könsroll, exempelvis när det gäller fysisk styrka, tekniskt kunnande, socialt ansvarstagande etc. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar även personer som avser att ändra eller har ändrat sitt juridiska kön.

Könsoverskridande identitet eller uttryck. När någon inte identifierar sig som kvinna eller man, eller genom sin klädsel, kroppsspråk, beteende eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Sexuell läggning. Exempelvis homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Sexuell läggning omfattar en människas hela liv och kan handla om sådant som identitet, samlevnadsform och kärlek. Om heterosexualitet alltid anses vara det ”normala” och förväntade blir det en styrande norm, den så kallade heteronormen. Därmed blir det ”onormalt” eller ”konstigt” att vara homo- eller bisexuell. Heteronormen styr mer än vad vi tror när det gäller miljö och tilltal på skolan och i bemötande av barn och vårdnadshavare.

Etnicitet. När någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla har en etnisk tillhörighet. Alla kan därför bli utsatta för diskriminering. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet. En person kan också ha flera etniska tillhörigheter, till exempel om föräldrarna har olika etnisk bakgrund. Nationella minoriteter är etniska minoriteter.

Religion eller annan trosuppfattning. Exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Begreppet annan trosuppfattning är kopplat till religiös åskådning. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar omfattas inte av begreppet annan trosuppfattning eftersom de inte har någon koppling till religion. I många religioner och trosuppfattningar bekänner eller bekräftar man sin tro genom handlingar. Lagen omfattar därför även de uttryck för tro som ingår i ens religion eller trosuppfattning som till exempel regler om kläder, bön, kost och så vidare.

11 Bilaga 3 Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Vad är direkt diskriminering?

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. Exempel på direkt diskriminering:

- En lärare hindrar en elev från att vara med på gymnastiken för att hon bär huvudduk (religion)
- En elev med dyslexi får inte stöd i undervisningen (funktionshinder)
- En skola tillåter inte samkönade par att gå tillsammans som par på skoldansen (sexuell läggning)

Vad är indirekt diskriminering?

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en generell bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Exempel på indirekt diskriminering

Alla elever serveras samma mat (elever med religion som förbjuder viss typ av mat diskrimineras)

Vad är bristande tillgänglighet?

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Exempel på åtgärder som kan krävas kan vara att ta bort trösklar eller att erbjuda hjälpmedel som eleven behöver för att kunna delta i utbildningen.

Vad är instruktion att diskriminera?

Instruktion att diskriminera är när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, exempelvis en anställd pedagog, att diskriminera någon annan. Instruktion att diskriminera kan ske både direkt och indirekt.

Vad är trakasserier?

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen (2008:567). Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.

Exempel på trakasserier kan vara att någon hånar en elev för att han bär kippa eller kallar någon för *bög, hora, CP, mongo eller dampunge*.

Trakasserier kan också ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Vad är sexuella trakasserier?

Trakasserier kan också vara av sexuell natur, då kallas de för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller ger närgångna blickar, ovälkomna komplimanger, inbjudningar, anspelningar eller jargong. Det gemensamma för trakasserier och sexuella trakasserier är att beteendet är oönskat och att det är den person som är utsatt som bestämmer om det är kränkande eller inte. De sexuella trakasserierna behöver inte ha koppling till diskrimineringsgrunderna för att anses som sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier definieras i diskrimineringslagen.

Vad är kränkande behandling?

Arbetet mot kränkande behandling regleras i skollagen (2010:800, kap 6). Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering. Kränkningar kan, precis som diskriminering och trakasserier, ske både medvetet och omedvetet samt vid enstaka eller upprepade tillfällen.

Kränkande behandling kan vara:

- Verbalt: skällsord, förolämpningar och sprida rykten
- Socialt: utfrysning, miner och blickar
- Fysiskt: slag, knuffar oönskad beröring och förföljelse
- Text och bild: sms, mms, lappar, klotter, e-post, bloggar, video och chattsidor

Följande exempel kan uppfattas som kränkande behandling:

- Skolpersonal listar synligt så alla kan se de elever som inte lämnat in läxan eller som stör på lektionen
- En elev ger en annan elev en örfil
- Skolpersonal slår till en elev i affekt
- Skolpersonal påpekar en elevs vikt inför klassen
- Elev fotograferar klasskamrater i omklädningsrummet och lägger ut på sociala medier

Personen som utsätter någon annan för en kränkning behöver inte nödvändigtvis ha ont uppsåt eller mena något illa. Det räcker med att den som är utsatt känner ett obehag eller hot. Det är alltid personen som är utsatt som avgör vad som är en kränkning för just honom eller henne.

I fall av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier på internet har skolan skyldighet att utreda om kränkningarna har koppling till skolan. Detta gäller även om kränkningar skett på elevernas fritid. Barn- och elevombudet övervakar tillsammans med Skolinspektionen den del av skollagen som gäller kränkande behandling.

Vad är repressalier?

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

12 Bilaga 4 Nationella minoriteter

Vad är de nationella minoriteterna?

I samband med diskrimineringsgrunderna etnicitet och religion är det viktigt att lyfta de fem erkända nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Dessa grupper är etniska och/eller religiösa minoriteter och skyddas därmed även av diskrimineringslagen. Enligt FN:s definition är samerna dessutom urfolk. De historiska minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Gemensamt för minoritetsgrupperna är att de har befolkat Sverige under lång tid samt att de utgör grupper med en uttalad samhörighet. De har även en egen religiös, språklig eller kulturell tillhörighet och en vilja att behålla sin identitet. De nationella minoriteterna har under olika perioder varit utsatta, marginaliserade och kränkta. Det finns en mörk historia med bland annat rasbiologisk forskning, tvångsassimilering, tvångsflyttningar, tvångssteriliseringar samt barn som togs ifrån sina föräldrar när de började skolan och fick inte längre använda sitt eget språk och lära sin kultur. Än i dag har många barn som tillhör nationella minoriteter erfarenheter av diskriminering och trakasserier.

Enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk är kommunen ovillkorligt skyldig att informera vårdnadshavarna om de särskilda rättigheter som gäller i våra skolor för nationella minoritetsbarn. De särskilda rättigheterna innebär att det allmänna ska främja och skydda de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och språk i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. Enligt skollag ska en elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna erbjudas modersmålsundervisning oavsett elevens umgängesspråk i hemmet, elevens förkunskaper i språket eller antal elever som vill läsa språket som modersmål.